



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

# De Ivstitia Et Ivre ceterisq[ue] Virtutibus Cardinalibus

Lessius, Leonardus

Antverpiæ, 1632

12 Quid sacrilegium in materia luxuriæ, & quale peccatum.

---

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72459](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72459)

pedire quidem. Vnde sequitur, nec petitionem debiti, qui est usus matrimonij impedire, cui enim conceditur quod maius est, conceditur etiam quod minus est, & in illo maiore inclusum.

Alter est, quod mortua vxore non possit aliam ducere, & si duxerit, non poterit exigere debitum absque dispensatione. inducit enim hoc peccatum impedimentum, non quidem dirimens, sed impediens. vtrumque colligitur cap. Transmissa. 4. de eo qui cognou. consang. vxoris, & 32. quæst. 7. multis capitulis.

81  
Incestus  
cum con-  
sanguinea  
propria.

Vtrum verò simile impedimentum inducat incestus cum consanguinea, disputatur inter DD. D. Thomas in 4. d. 34. q. 1. a. vltimo negat, quem communiter sequuntur Theologi, teste Nauarro c. 22. n. 74. & Couarruuias in epitome 4. decret. cap. 7. in princ. num. 4. Idem tenet Toletus lib. 5. cap. 12. & Siluester, Matrimonium 7. num. 6. cum Rosella & Archidiacono. Nauarrus verò & plerique Canonista cum Panormitano in cap. 1. & 2. de eo, & qui cogno. consang. vxoris, affirmant. Sed certum est, incestum cum sua consanguinea non inducere affinitatem cum vxore, nisi fortè illa etiam sit consanguinea vxoris in primo vel secundo gradu: ac proinde nec impediri debiti petitionem. Itaque si impedit secundas nuptias, id aliunde, nimirum ex vi peculiaris ordinationis Ecclesie, prouenit. Et quamuis Canonistarum sententia sit probabilis, mihi placet sententia Theologorum: nam cap. 8. de incestis. 33. q. 3. imposta pro tanto crimine satisfactione, additur in fine: *Sane quibus coniunctio illicita interdicitur, habebunt in eunda melioris coniugij libertatem.* Vbi generatim omnibus id conceditur. & cap. 4. Si duo. 35. q. 6. de incestuosus iam separatis dicitur, *Qui iuuenes sunt, alia matrimonij contrahere non prohibeantur.* vbi, vt bene notat Caietanus contra Glossam, non disponitur vt si non sint iuuenes, prohibeantur, sed determinatur causa, cur in futurum illi non sint prohibendi. Olim tamen aliquando in pœnam prohibebantur contrahere secundas nuptias, sicut & alij, qui pœnitentiam publicam egerant, quod videtur adhuc seruari in Curia Romana. nam quando dispensatur inter consanguineos vt possint contrahere; si præcessit copula, additur clausula, vt mortuo coniuge, alter maneat cœlebs. Quidam tamen dicunt, id non ob stare in foro conscientie: esse enim clausulam ordinariam. Imò omnia impedimenta iure humano impediencia, vsu contrario esse abrogata, ita vt non necessario petenda sit dispensatio.

### DVBITATIO XII.

#### Quid sacrilegium in materia luxuria, & quale peccatum.

D. Thomas art. 10.

83  
Res sacra.

**S**acrilegium hoc loco nihil est aliud, quam violatio rei sacre per actum venereum. *Rem sacram* voco personam Deo per votum castitatis dicatam, & locum, vel aliam rem consecratam.

Violatio.

*Violatio* est cum aliquid agitur, quod peculiariter sanctitati illius vel reuerentie illi vel potius diuino in illa Numini debita, repugnat: tunc enim illa res, quantum ex facto hominis quodammodo contaminatur, polluitur, & veluti profana efficitur. Potest autem res sacra dupliciter violari.

Primò, Actione, quæ sit contra aliam virtutem, v. g. contra iustitiam, vel castitatem; vt si persona sacra verberetur, vel occidatur; si res consecrata furto furripiatur; si reus ad locum sacrum confugiens, vi inde contra ius abstrahatur; si persona sacra se polluat: & tunc opus habet duplicem malitiam & duplicem speciem, & sub duobus vitiorum generibus ponitur, iuxta ea quæ dubitat. 4. diximus.

Secundò, Actione, quæ non sit contra aliam virtutem, sed solum inde malitiam contrahat, quod rem sacram indignè tractet; vt si opus matrimonij in loco sacro absque necessitate fiat. Nos hinc solum de violatione illa rei sacre agimus, quæ fit per actum venereum internum, vel externum, siue ille simul sit directè contra castitatem, vel iustitiam, siue non sit. De alijs sacrilegijs dictum est lib. 2. cap. 45.

Hoc autem fieri potest quinque modis. Primò, Si persona sacra in turpe opus externum, vel etiam in delectationem internam consentiat: violat enim sanctitatem suæ personæ, quæ in eo sita est, quod Deo per votum castitatis sit consecrata.

Secundò, Si persona non sacra consentiat in turpe opus circa personam sacram.

Tertiò, Si vtraque sit sacra: tunc enim duplex est sacrilegium; sicut est duplex adulterium, cum vterque est coniugio copulatus.

Quartò, Cum sit in loco sacro absque necessitate, etiam si sint coniuges.

Quintò, Cum sit circa aliam rem sacram, vel eius interuentu: vt olim fecerunt quidam heretici, excipientes sperma calice, horrendo prorsus sacrilegio.

Dixi in quarto modo, *absque necessitate*; quia si longo tempore maneat conclusi in loco sacro, ratione belli vel concussionis, militaris, & imminet alteri periculum incontinentie, non erit peccatum, reddere aut etiam petere debitum in loco sacro, si alibi non est opportunitas: vt docet Siluester v. Debitum, n. 5. & v. Consecratio, 2. num. 5. Richardus in 4. d. 32. art. 3. q. 2. Alphonfus à Castro lib. 1. de prest. legis pœnal. cap. 7. docum. 2. Couarruuias, de sponsa lib. p. 2. cap. 7. §. 2. num. 3. Toletus lib. 5. cap. 12. (quamuis Paludanus in 4. d. 32. q. 4. & quidam alij, putent esse peccatum mortiferum.) Ratio est, quia in eo casu id non censetur ab Ecclesia vetitum; hoc enim nimis esset durum, nec satis congruum indulgentie Apostoli, 1. ad Corinth. 7. *Nolite fraudare inuicem, nisi forte ex consensu ad tempus, vt vacetis orationi: & iterum reuertimini in idipsum, ne tentet vos satanas propter incontinentiam vestram:* quando ergo est periculum incontinentie, non est id prohibendum. Vnde etiam Ecclesia tunc non polluitur, vt rectè docet Castro supra, & alij; sicut nec cum sanguis licite in sui vel rerum sacrarum defensionem effunditur, aut semen per pollutionem nocturnam; quia vbi nulla est culpa contra loci sanctitatem, nulla est violatio. Danda tamen est opera vt quàm occultissimè fiat, propter scandalum.

Si tamen nullum sit periculum incontinentie, non videtur licitum; quia in eo loco tenentur abstineri quantum commodè possunt. Vnde passim DD. requirunt vt actus ille sit necessarius ad vitandam incontinentiam. Hinc infert Toletus cum Siluestro, fore peccatum mortiferum, si sobolis vel delectationis causâ conueniant; quod intel-

Dupliciter  
res sacra  
violatur.

84  
Quinque  
modis fit  
hoc sacri-  
legium.

85  
Si coniuges  
longo tem-  
pore in loco  
sacro con-  
clusi.

86  
Si non sit  
periculum  
inconti-  
nentie.

intellige de petente: nam reddens facilius excusari potest, cum nesciat alterius dispositionem.

Contrarium tamen non videtur improbabile, quod docet Angelus v. Debitum, num. vlt. citans pro se Richardum & Alexandrum. hominibus enim plebeijs maior quaedam licentia est necessaria; vix enim possunt definire quando sit periculum sufficiens incontinentia, ad petendum. Deinde alter non potest scire an in petente sit reuera periculum, an fingat; nec petens id facile fatebitur, praeterea nisi interdum conveniant, facile incidunt in tale periculum. vnde Apostolus insinuat vt reuertantur in idipsum, ne in periculum incidant. Denique res illa satis est in praxi intricata & perplexa. Quare quando diu sunt conclusi, v.g. per 15. vel 20. dies, puto illos non solū liberē potestē reddere, sed etiam petere; idque non tantum in fine illius temporis, sed etiam in medio; imò etiam in principio, quando putatur conclusio tam diuturna futura: sicut si paucorum dierum.

Adde, quosdam DD. existimare, copulam coniungalem in loco sacro si occultè fiat, etiam cum non sunt conclusi, non esse peculiare peccatum sacrilegij. quam sententiam satis videri probabilem affirmat Gabriel Vasquez 1. 2. disput. 98. c. 3. num. 6. Idem dicit de occulta effusione sanguinis. quia, inquit, secundum communem sententiam solū violatur locus sacer pollutione & sanguinis effusione notoria; ergo cum in his solū sit sacrilegium, quia locus sacer per hanc profanatur; solū erit peccatum sacrilegij, cum sunt notoria. Vnde sequitur, etiam fornicationem & pollutionem in loco sacro, si omnino occultè fiat, non fore sacrilegium mortiferum; vt expressè ibidem tradit. Eandem sententiam insinuat Sotus in 4. d. 3. 2. col. pænult. & Angles in Floribus de matrimonio, pag. 313.

Sed contraria sententia mihi probatur cum aliis DD. quia etsi occulto actu non ita polluitur locus sacer, vt teneamur eo abstinere; tamen reuera polluitur, id est, sanctitas eius violatur; adeo vt simulatque res in notitiam aut famam publicam venerit, egeat reconciliatione; vt colligitur c. Significasti, de adulterijs. Confirm. quia notitia hominum non polluit locum, sed factum praecedens, licet cum occultum esset, non teneamur tamquam à polluto loco abstinere. Simile est in peccato occulto, cui annexa excommunicatio. Hoc enim verè inducit excommunicationem, etiam si non teneamur illum vitare, nisi res deueniat in publicam hominum notitiam. Confirmatur, Quia Ecclesia ob reuerentiam loci sacri non solū tales actus ibi publicè fieri, sed absolutè ibi fieri vetuit. voluit enim immunitate talium operum loci sanctitatem honorari, quamuis ad vitandos scrupulos & molestias noluit expiationem esse necessariam, nisi res in publicum deueniret. Quamdiu enim res manet occulta, etsi quàm maximè contra sanctitatem & reuerentiam loci actum sit, tamen eius sanctitas non est lesa in mentibus hominum, vnde non eget reconciliatione, quæ propter hominum apprehensionem est introducta.

87 Petes, Vtrum si is, qui peccat luxuriæ peccato, sit sacerdos simul & Religiosus, committat duplex sacrilegium, alterum contra sanctitatem quæ est ex voto castitatis, alterum contra sanctitatem Ordinis? Videtur enim esse duplex, quia illæ rationes sunt specie diuersæ: aliter enim Religio-

sus ratione voti dicitur persona sacra, aliter ratione sacerdotij: ergo etiam erit diuersa obligatio vitandi actum venereum. Confirmatur, quia constitutio illa, qua Ecclesia ob honorem Ordinis sacri vetat illum actum, constituit illum in specie sacrilegij, & imponit obligationem Religionis: atqui hæc obligatio est specie diuersa ab ea, quæ inducitur per votum castitatis in Religione: sicut obligatio audiendi Sacri ex voto, & ex præcepto Ecclesiæ, est diuersa: ergo sicut hic est duplex sacrilegium, si Sacrum omittatur; ita ibi, si contra illam duplicem obligationem peccetur.

Ob hoc argumentum hæc sententia videtur mihi valde probabilis, & iuxta eam vtraque circumstantia distinctè in confessione explicanda.

Multi tamen recentiores tenent esse solū simplex sacrilegium: etsi altera circumstantia alteram non nihil iuuat ad augendum peccatum intra eandem speciem. Ratio est, Quia illæ obligationes sunt eiusdem rationis, vel potius non sunt nisi vna obligatio: sicut cum idem bis eidem diuersis occasionibus promittitur, si postea fides violetur, non est duplex iniustitia, aut duplex peccatum contra fidem, sed simplex: quia secunda promissio non inducit nouam obligationem promittenti, nec tribuit nouum ius promissario; cum omnis obligatio, & ius omne, quod tali actu induci potest, iam priori actu sit inductum; sed confertur idem quod antè, repetito eodem titulo. Simile est, cum idem bis donatur: secundus enim actus est inefficax respectu noui Iuris, cum iam totus effectus eius sit productus. Vnde sequitur, votum castitatis Ordini sacro annexum non inducere nouam obligationem distinctam ab ea, quam induxit professio Religionis; sed eandem per illud confirmatam, & veluti repetitam.

Hæc sententia est valde probabilis, si ponamus non esse peculiare præceptum Ecclesiæ, quo ordinati teneantur continere sine voto, sed totam obligationem esse ex voto, sacris Ordinibus constitutione Ecclesiæ annexo. Sed hæc pertinet ad disputationem de Ordinibus sacris.

Notandum, graues pœnas in sollicitatores & corruptores sacrarum virginum, & in eos qui consilium vel auxilium præbuerint, esse constitutas, vt patet 27. quæst. 1. cap. Si quis rapuerit: nimirum supplicium capitis, & bonorum priuationem Monasterio addicendorum. Acceptum est hoc caput ex Nouellis Iustiniiani.

DUBITATIO XIII.

Quæ peccata luxuriæ dicantur esse contra naturam.

Dupliciter peccatum dicitur esse contra naturam. Primò, Generatim, quia est contra dictamen rationis naturalis: & hoc modo etiam fornicatio, incestus, adulterium, raptus & sacrilegium dicuntur esse contra naturam. Secundò, Strictè, quia est contra ordinem, quem natura etiam in ceteris animantibus requirit; seu quem natura illius actus postulat, vt possit sequi conceptus. Cum enim hic ordo ita peruertitur vt conceptio fieri nequeat, dicitur propriè peccatum contra naturam. Natura autem actus venerei, vt ex eo possit conceptio fieri proles eiusdem speciei, postulat quinque. Primò, Coniunctionem duorum. Secundò, Eandem in vtroque naturam.

Tertio,

Probabile est esse duplex sacrilegium. Contrarium etiam probabile.

88 Pœna in sollicitatores & corruptores sacrarum virginum.

89 Dupliciter dicitur peccatum contra naturam.